

พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานที่ทำงานในเทศบาล
และองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

Saving Behavior of Municipal office Savings Cooperative Limited Member working at
Municipal and Subdistrict Administrative Organization in Dok Kham Tai District,
Phayao Province

พิชามณูชู้ มูลรัตน์¹ และ รสริน โอสถานันต์กุล²

Pichamon Moonrut¹ and Rossarin Osathanunkul²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบโครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน และศึกษาพฤติกรรมการออม รวมทั้งศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยสิทธิประโยชน์ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 204 ตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ และร้อยละ ใช้วิธีวัดของ Likert Scale ในการวัดระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการออม และในส่วนการหาความสัมพันธ์ของข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน आयुงาน รายได้หลักต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และรายจ่ายของครอบครัว กับจำนวนเงินออมใช้การทดสอบไคสแควร์ (X^2 -test)

จากการศึกษาโครงสร้างสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาลจำกัด พบว่าโครงสร้างประกอบไปด้วย คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการการเงินกู้ คณะอนุกรรมการข้อบังคับ ระเบียบและกฏนการองงาน คณะอนุกรรมการพิจารณาให้ทุนการศึกษาบุตรและให้การสงเคราะห์ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ หัวหน้าฝ่ายการเงินและการบัญชี และหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ โดยมีบริการด้านเงินฝากออมทรัพย์พิเศษเพียงอย่างเดียว และการให้บริการด้านเงินกู้ ซึ่งแบ่งตามวัตถุประสงค์การกู้ ได้แก่ เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน และเงินกู้สามัญ นอกจากนี้ สหกรณ์ฯ ยังมีสวัสดิการต่างๆ ให้แก่สมาชิก ได้แก่ เงินสงเคราะห์สมาชิกผู้ประสพภัย/ถึงแก่กรรม ทั้งในกรณีประสพสาธารณภัยและประสพภัยได้รับบาดเจ็บ (อุบัติเหตุ) และการให้เงินทุนส่งเสริมการศึกษาบุตรสมาชิก ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับปริญญาตรี

ผลการศึกษาในส่วนของข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 35 – 45 ปี มีสถานภาพสมรส การศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ มีอายุงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีรายได้หลักน้อยกว่า 20,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้เสริมและไม่มีภาระหนี้สิน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน โดยส่วนใหญ่จะมีผู้พึ่งพิง 1 คน และมีรายจ่ายต่อเดือนอยู่ที่ 10,000 – 15,000 บาท เป็นรายจ่ายเกี่ยวกับอาหารและสาธารณูปโภค เช่น

ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 11 – 15 ปี มีการออมผ่านสหกรณ์ 6 – 10 ปี มีวัตถุประสงค์การออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ส่วนใหญ่จะออมเป็นรายเดือน เฉลี่ย 500 บาทต่อเดือน โดยไม่มีการซื้อหุ้นของสหกรณ์ในแต่ละเดือน ทั้งนี้ ในการนำส่งเงินออมจะเป็นการหักรายได้รายเดือนจากต้นสังกัด และส่วนใหญ่ไม่มีการใช้บริการด้านสินเชื่อ แต่มีการออมในรูปแบบอื่น ได้แก่ สลากออมสิน และสลากธกส. ถ้าหากมีการใช้บริการสินเชื่อจะเป็นการใช้สินเชื่อประเภทเงินกู้สามัญเป็นส่วนใหญ่

ผลการศึกษาในส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยสิทธิประโยชน์มีส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานฯ พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ความผันผวนของเศรษฐกิจ มีความสำคัญเป็นลำดับแรกโดยให้ระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ปัจจัยด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในเรื่องสวัสดิการต่างๆ ที่ได้รับ มีความสำคัญเป็นแรก โดยให้ระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในเรื่องการมีสวัสดิการหลากหลายให้แก่สมาชิก มีความสำคัญเป็นลำดับแรก โดยให้ระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ปัจจัยสิทธิประโยชน์จากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในเรื่องการได้รับเงินสงเคราะห์จากการประสบสาธารณภัย การได้รับการช่วยเหลือครอบครัวเมื่อสมาชิกถึงแก่กรรม และการมีทุนการศึกษาบุตร มีความสำคัญเป็นลำดับแรก โดยให้ระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับจำนวนเงินออมพบว่ามีความสัมพันธ์กัน คือ ปัจจัยด้าน อายุ สถานภาพ สมรส ตำแหน่งงาน อายุงาน รายได้หลักต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และรายจ่ายของครอบครัว ที่แตกต่างกัน จำนวนเงินออมก็แตกต่างกันด้วย

Abstract

The present study has the objectives to understand the organizational structure of Municipal Officer Savings Cooperative Ltd. and particularly to examine saving behavior and the factors influencing Saving Behavior of Municipal office Savings Cooperative Limited Member working at Municipal and Subdistrict Administrative Organization in Dok Kham Tai District, Phayao Province. The determinants of saving behavior in this study include the economic factor, the social factor, the marketing mix factor, and the benefits from cooperative organization. The information for the study is of both primary and secondary types. The primary information was collected by means of questionnaire from 204 samples of members of Municipal Officer Savings Cooperative who worked in various Tambon Municipality Offices and Tambon Administrative Organizations In Dok Khamtai District of Phayao Province. The analysis was performed based on the results of descriptive statistics including frequency and percentage, Likert scale rating of the importance of factors influencing saving behavior, and chi-square test (X^2 -test) of the relationship between personal factors and saving behavior. The personal factors for investigation are age, marital status, work position, year(s) of service, monthly income from primary occupation, number of household members, number of dependents, household expenditure, and the amount of savings.

On the organizational structure, the study found that the Municipal Officer Savings Cooperative, Limited, is operating with an Executive Committee, an internal auditor, advisors,

a sub-committee on lending affairs, a sub-committee on rules, regulations, and procedural screening, a sub-committee on scholarship program for member's offspring and welfare provision, a manager, an assistant manager, head of finance and accounting section, and head of implementation section. The cooperative provides its members saving service only in the form of special savings account and lending services in two forms namely emergency loan and general loan. Furthermore, it provides other welfare benefits for its members including accident /death benefits from both public disaster and from injury (by accident), and scholarship for member's offspring for education from the first grade to bachelor's degree level.

From the general background information, the cooperative members can be typically described as female, 35 – 45 years old, married, with bachelor's degree education, working as officer at practitioner level, with more than 10 years of service, earning less than 20,000 baht monthly income from the main occupation and in most cases having no supplementary income nor debt burden, having 3 – 4 household members, mostly with one dependent, and spending 10,000 – 15,000 baht per month for household expenditure on such items as food, electricity, and public water supply. Most samples under study have been cooperative member for 11 -15 years and made their savings through the cooperative for 6 – 10 years for the purpose of securing finance for spending in time of emergency. Generally, they saved about 500 baht per month by direct deduction from payroll at the employing office and transfer the money for saving deposit at the cooperative, and each month they did not buy any cooperative's share capital. Furthermore, they reported not using any lending services but having savings in other forms such as purchase of lotteries issued by the Government Savings Bank and the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. In case of the need for borrowing, they mostly applied for loan in general loan category.

On the determinants of saving behavior of members of Municipal Officer Savings Cooperative, the findings revealed that the most important economic factor rated as highly important was the economic fluctuation. The most important social factor also rated as highly important was the welfare benefits that the members can get from the cooperative. The most influential marketing mix factor considered as highly important was the diversity of welfares given to the cooperative members. In terms of welfare benefits from the cooperative, the samples under study pointed out three elements that were equally important and rated as being at the highest important level, including public disaster benefit, death benefit, and scholarship for members' offspring. On the relationship between personal background and savings, the study found that the amount of savings varies with the factors of age, marital status, work position, years of service, monthly income from primary occupation, number of household members, number of dependents, and household expenditure.

ที่มาและความสำคัญ

การออมถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้เจริญเติบโต และลดผลกระทบจากความผันผวนจากวิกฤตเศรษฐกิจได้ เพราะประเทศที่มีการออมสูง จะมีแหล่งเงินทุนในการลงทุนของตนเอง และสามารถการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ ทำให้ระบบเศรษฐกิจในประเทศมีการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง แต่จากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันการที่ค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่รายได้ของประชาชนกลับเท่าเดิมหรือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ทำให้ประชาชนมีการใช้จ่ายและการบริโภค รวมถึงการก่อหนี้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังมีโครงการช่วยเหลือต่างๆจากภาครัฐ เช่น สวัสดิการต่างๆ หรือแม้กระทั่งการให้เครดิตสินค้า เครดิตสินเชื่อต่างๆที่มีแรงจูงใจ หลากหลายรูปแบบ จึงทำให้ประชาชนเกิดการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมที่ง่ายและสะดวกขึ้น รวมทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ให้เครดิตสินเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการผ่อนซื้อสินค้า เครดิตการให้มีการซื้อสินค้าเงินผ่อนในสารพัดรูปแบบ เป็นต้น จากพฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปเป็น สังคมบริโภคนิยมนั้น มีการใช้จ่ายใช้สอยตามความต้องการ และหันมาใช้เงินในอนาคตกมากขึ้น เมื่อมีค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้ หรือมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายของครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งความสามารถในการชำระหนี้ลดลงจึงทำให้เกิดการขาดสภาพคล่องและเกิดการสร้างภาระหนี้สินขึ้นจำนวนมาก รวมถึงการถูกฟ้องร้องเป็นคดีความศาลสั่งยึดทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อในหลายๆด้าน ทั้งด้านคุณภาพชีวิต หรือด้านเศรษฐกิจของประเทศ ที่กำลังเป็นปัญหาของหลายๆหน่วยงานและกำลังมีการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

จากการสำรวจรายได้ ค่าใช้จ่ายและการออมส่วนบุคคล ปี พ.ศ. 2554 – 2558 โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) พบว่าร้อยละการออมต่อ GDP ลดลงมาก จากเดิมที่มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะปีพ.ศ. 2558 ที่ลดลงเหลือร้อยละ 16 จากร้อยละ 21.9 ในปี พ.ศ. 2554 โดยเฉลี่ยบุคคลจะมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเท่ากับ 98,407 บาท และในปีพ.ศ. 2558 เท่ากับ 112,293 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนในปีพ.ศ. 2554 เท่ากับ 99,502 บาท และปี พ.ศ.2558 เท่ากับ 121,776 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายได้ของบุคคลที่เพิ่มขึ้นนั้นมีสัดส่วนน้อยกว่าค่าใช้จ่ายของบุคคล ทำให้ร้อยละการออมส่วนบุคคลต่อรายได้พึงใช้จ่ายใช้สอยลดลงจาก 9.6 เป็น 8.7 เบื้องต้นอาจเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจที่กำลังชะลอตัวที่สืบเนื่องมาจากการเกิดปัญหาทางการเมืองและความไม่สงบของประเทศ ทำให้ภาคเอกชนขาดความมั่นใจในการที่จะลงทุนในโครงการอื่นๆต่อไป จึงส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศยังคงชะลอตัว ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายได้ ค่าใช้จ่ายและการออมส่วนบุคคลระหว่าง ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ปีพ.ศ.		2554	2555	2556	2557	2558
รายได้พึงจ่ายใช้ สอยส่วนบุคคล (Disposable Personal Income)	รวม (ล้านบาท)	6,515,897	7,058,355	7,218,689	7,478,181	7,550,115
	-เฉลี่ยต่อคน (บาท)	98,407	106,153	108,137	111,610	112,293
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (Personal Outlay)	รวม (ล้านบาท)	6,588,410	7,288,855	7,702,699	7,857,074	8,187,724
	-เฉลี่ยต่อคน (บาท)	99,502	109,620	115,388	117,265	121,776
การออมส่วนบุคคล (Personal Savings)	รวม (ล้านบาท)	622,527	621,663	600,873	667,434	660,260
การออมส่วนบุคคล (Personal Savings)	รวม (ล้านบาท)	622,527	621,663	600,873	667,434	660,260
	เฉลี่ยต่อคน (บาท)	9,402	9,349	9,001	9,961	9,820
ร้อยละการออมส่วนบุคคลต่อรายได้พึง จ่ายใช้สอย		9.6	8.8	8.3	8.9	8.7
การออมสุทธิ (Net Saving) (ล้านบาท)		1,817,762	1,655,242	1,471,358	1,401,794	1,519,041
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ(GDP) (ล้านบาท)		8,301,560	8,902,825	9,146,100	9,229,755	9,501,222
ร้อยละการออมต่อ GDP		21.9	18.6	16.1	15.2	16

ที่มา : สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2560)

การออมของพนักงานเทศบาลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด ระหว่างปี พ.ศ.2555 – 2559 โดยการรายงานกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด พบว่าจำนวนเงินรับฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ จากปี พ.ศ.2555 มีจำนวนสมาชิก 50,922 คน เงินรับฝากทั้งหมด จำนวน 680.25 ล้านบาท ทุนเรือนหุ้น 5,140.55 ล้านบาท และทุนเรือนหุ้นเฉลี่ยต่อสมาชิกจำนวน 9.90 บาท แต่เมื่อเทียบจากปี พ.ศ.2559 แล้วจำนวนสมาชิกทั้งหมด 48,861 คนและเงินรับฝากทั้งหมด จำนวน 1,071.36 ล้านบาท ซึ่งจำนวนเงินรับฝากมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น แต่จำนวนสมาชิกที่มีการออมผ่านสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาลจำกัดมีแนวโน้มที่ลดลง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การออมของพนักงานเทศบาลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2555 -2559

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	2555	2556	2557	2558	2559
จำนวนสมาชิก (คน)	50,922	49,713	49,311	49,577	48,861
เงินรับฝาก	680.25	662.33	648.09	759.91	1,071.36
ทุนเรือนหุ้น	5,140.55	5,394.13	5,712.03	6,042.35	6,461.61
ทุนเรือนหุ้นเฉลี่ยต่อสมาชิก(บาท)	9.90	9.22	8.63	8.20	7.56

ที่มา : สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด

จะเห็นได้ว่าแนวโน้มการออมของประเทศไทยโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันการออมภาคครัวเรือนมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเทียบการออมดังตารางที่ 2 จำนวนของพนักงานเทศบาลที่ออมมีแนวโน้มลดลง จึงนำไปสู่การศึกษาพฤติกรรมของการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมการออมและเป็นประโยชน์กับตัวพนักงานเทศบาลและพนักงาน อบต. ว่าควรจะมีการเก็บออมมากน้อยขนาดไหนตามวิถีจรเศรษฐกิจ เพื่อที่จะพัฒนาให้ พนักงานฯ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบโครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของการออมของพนักงานเทศบาลและพนักงาน พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขต อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา ที่ผ่านสหกรณ์ออมทรัพย์เทศบาล ในด้านวัตถุประสงค์ของการออม การวางแผนทางการเงินของพนักงานเทศบาลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขต อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยสิทธิประโยชน์ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

วิธีการศึกษา

ทำการศึกษาโดยการเก็บแบบสอบถาม จำนวน 204 ชุด ประชากรในการศึกษา คือ พนักงานเทศบาลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ในเขต อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา รวมทั้งหมด 7 อบต. และ 4 เทศบาล ประกอบไปด้วย อบต.ดอกคำใต้ อบต.ดอนศรีชุม อบต.บ้านปิน อบต.คือเวียง อบต.ป่าซาง อบต.ดงสุวรรณ อบต.สันโค้ง เทศบาลห้วยลาน เทศบาลบ้านถ้ำ เทศบาลหนองหล่ม และเทศบาลเมืองดอกคำใต้ รวมทั้งสิ้น 11 หน่วยงาน รวมทั้งหมด 396 ราย แต่จำนวนพนักงานที่เข้าร่วมสมาชิกสหกรณ์รวมทั้งหมด 204 ราย ดังนั้นจะใช้เลือกแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 204 ราย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบโครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ทำการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ซึ่งรวบรวมข้อมูลที่

ได้มาจากเว็บไซต์ของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด ที่เผยแพร่สู่สาธารณะ วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยสิทธิประโยชน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาที่ผ่านสหกรณ์ออมทรัพย์เทศบาล ในด้านวัตถุประสงค์ของการออม การวางแผนทางการเงินของพนักงานเทศบาลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขต อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และจำนวนเงินที่ออม และส่วนของข้อมูลด้านพฤติกรรมการออม ได้แก่ วิธีการออม ระยะเวลาในการออม วัตถุประสงค์ของการออม สถาบันหรือแหล่งที่ออม โดยนำเสนอเป็นตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยสิทธิประโยชน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยสิทธิประโยชน์ที่มีผลต่อการออม โดยใช้มาตราวัดของ Likert Scale ในการวัดระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงาน เป็นลักษณะให้เลือก 5 ระดับ นอกจากนี้จะทำการศึกษาข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมการออม โดยการทดสอบไคสแควร์ (X^2 -test)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาโครงสร้างสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาลจำกัด พบว่าโครงสร้างประกอบไปด้วย คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการการเงินกู้ คณะอนุกรรมการข้อบังคับระเบียบและกลั่นกรองงาน คณะอนุกรรมการพิจารณาให้ทุนการศึกษาบุตรและให้การสงเคราะห์ ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ หัวหน้าฝ่ายการเงินและการบัญชี และหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ โดยมีการให้บริการด้านเงินฝาก ออมทรัพย์พิเศษเพียงอย่างเดียว และการให้บริการด้านเงินกู้ ซึ่งแบ่งตามวัตถุประสงค์การกู้ ได้แก่ เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน และเงินกู้สามัญ นอกจากนี้สหกรณ์ฯ ยังมีสวัสดิการต่างๆ ให้แก่สมาชิก ได้แก่ เงินสงเคราะห์สมาชิก ผู้ประสบภัย/ถึงแก่กรรม ทั้งในกรณีประสบสาธารณภัยและประสบภัยได้รับบาดเจ็บ (อุบัติเหตุ) และการให้เงินทุนส่งเสริมการศึกษา ส่วนผลการศึกษาในส่วนของข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 35 – 45 ปี มีสถานภาพสมรส การศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ มีอายุงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีรายได้หลักน้อยกว่า 20,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้เสริมและไม่มีภาระหนี้สิน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน โดยส่วนใหญ่จะมีผู้พึ่งพิง 1 คน และมีรายจ่ายต่อเดือนอยู่ที่ 10,000 – 15,000 บาท เป็นรายจ่ายเกี่ยวกับอาหารและสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 11 – 15 ปี มีการออมผ่านสหกรณ์ 6 – 10 ปี มีวัตถุประสงค์การออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ส่วนใหญ่จะออมเป็นรายเดือน เฉลี่ย 500 บาทต่อเดือน โดยไม่มีการซื้อหุ้นของสหกรณ์ในแต่ละเดือน ทั้งนี้ ในการนำส่งเงินออมจะเป็นการหักรายได้รายเดือนจากต้นสังกัด และส่วนใหญ่ไม่มีการใช้บริการด้านสินเชื่อ แต่มีการออมในรูปแบบอื่น ได้แก่ สลากออมสิน และสลาก ธกส. ถ้าหากมีการใช้บริการสินเชื่อจะเป็นการใช้สินเชื่อประเภทเงินกู้สามัญเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนของผลการศึกษาพฤติกรรมการออมของผู้เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

พนักงานที่มีการออมผ่านสหกรณ์ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี แบ่งเป็นระยะเวลาการออม 1 – 5 ปี มีจำนวน 68 ราย ด้านพฤติกรรมการออมจำแนกตามตำแหน่งงานพบว่า พนักงานที่มีการออมผ่านสหกรณ์ 1- 5 ปี ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 77 ราย จำแนกตามอายุงาน พบว่า พนักงานที่มีการออมผ่านสหกรณ์ 1- 5 ปี ส่วนใหญ่มีอายุงาน 6 – 10 ปี จำนวน 88 ราย จำแนกตามรายได้หลักต่อเดือนพบว่า พนักงานที่มีการออมผ่านสหกรณ์ 1- 5 ปี ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท จำนวน 83 ราย และจำแนกตามของครอบครัวต่อเดือนพบว่า พนักงานที่มีการออมผ่านสหกรณ์ 1- 5 ปี ส่วนใหญ่มีรายจ่าย 1 - 10,000 บาท จำนวน 70 ราย ในขณะที่พนักงานที่มีการออมผ่านสหกรณ์ 6 – 10 ปี ส่วนใหญ่มีรายจ่ายอยู่ที่ 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน จำนวน 47 ราย และพนักงานที่มีการออมผ่านสหกรณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีรายจ่ายอยู่ที่

10,001 – 15,000 บาท และมากกว่า 15,000 บาทขึ้นไปต่อเดือนมีจำนวนเท่ากันคือ 9 ราย

ตารางที่ 3 สรุปค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญจำแนกตามปัจจัยที่มีความสำคัญ

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ
ปัจจัยสิทธิประโยชน์	4.63	1
ปัจจัยด้านสังคม	4.11	2
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	3.98	3
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	3.26	4

ที่มา: จากการศึกษา

ตารางที่ 4 สรุปความสัมพันธ์ของจำนวนเงินออมจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

จำนวนเงินออมจำแนกตามข้อมูลทั่วไป	ค่า Chi-square (Asymp.Sig)	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินออมจำแนกตามข้อมูลทั่วไป
1. จำนวนเงินออมกับอายุ	39.510 (0.000)	มีความสัมพันธ์แบบมีนัยสำคัญ
2. จำนวนเงินออมกับสถานภาพสมรส	11.872 (0.018)	มีความสัมพันธ์แบบมีนัยสำคัญ
3. จำนวนเงินออมกับตำแหน่งงาน	14.977 (0.000)	มีความสัมพันธ์แบบมีนัยสำคัญ
4. จำนวนเงินออมกับอายุงาน	27.339 (0.000)	มีความสัมพันธ์แบบมีนัยสำคัญ
5. จำนวนเงินออมกับรายได้หลักต่อเดือน	30.815 (0.000)	มีความสัมพันธ์แบบมีนัยสำคัญ
6. จำนวนเงินออมกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	11.325 (0.023)	มีความสัมพันธ์แบบมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 4 (ต่อ) สรุปความสัมพันธ์ของจำนวนเงินออมจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

จำนวนเงินออมจำแนกตามข้อมูลทั่วไป	ค่า Chi-square (Asymp.Sig)	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินออมจำแนกตามข้อมูลทั่วไป
7. จำนวนเงินออมกับจำนวนผู้พึ่งพิง	34.143 (0.000)	มีความสัมพันธ์แบบมีนัยสำคัญ
8. จำนวนเงินออมกับรายจ่ายของครอบครัว	10.788 (0.005)	มีความสัมพันธ์แบบมีนัยสำคัญ

ที่มา : จากการศึกษา

จากการทดสอบทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินออมจำแนกตามข้อมูลทั่วไป แบบ Chi-square พบว่า จำนวนเงินออมกับอายุ สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน อายุงาน รายได้หลักต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และรายจ่ายของครอบครัว มีความสัมพันธ์กัน คือ ปัจจัยด้าน อายุ สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน อายุงาน รายได้หลักต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และรายจ่ายของครอบครัว ที่แตกต่างกัน จำนวนเงินออมก็แตกต่างกันด้วย

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษารูปแบบโครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยมีวิธีร่วมกันดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ด้วยกัน ในด้านการบริหารงาน ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการการเงินกู้ คณะอนุกรรมการข้อบังคับ ระเบียบและกฏระเบียบงาน คณะอนุกรรมการพิจารณาให้ทุนการศึกษาบุตรและให้การสงเคราะห์ ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ หัวหน้าฝ่ายการเงินและการบัญชี และหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล ได้เปิดให้บริการด้านเงินฝาก และเงินกู้ โดยในด้านเงินฝากได้เปิดให้บริการเงินฝากออมทรัพย์พิเศษเพียงอย่างเดียว จำนวนเงินในการเปิดบัญชีครั้งแรกและฝากเพิ่มแต่ละครั้ง ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป และกำหนดให้ถอนโดยไม่เสียค่าธรรมเนียมได้เดือนละหนึ่งครั้ง ในด้านเงินกู้ แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ได้แก่ 1) กู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน 2) เงินกู้สามัญ นอกเหนือจากการให้บริการดังกล่าว สหกรณ์ฯ ยังมีสวัสดิการต่างๆ ให้แก่สมาชิก ได้แก่ เงินสงเคราะห์สมาชิกผู้ประสบภัย/ถึงแก่กรรม ทั้งในกรณีประสบสาธารณภัยและประสบภัยได้รับบาดเจ็บ (อุบัติเหตุ) และการให้เงินทุนส่งเสริมการศึกษาบุตร ในส่วนของผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 35 - 45 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งพนักงานระดับปฏิบัติการมากที่สุด มีอายุงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีรายได้หลักน้อยกว่า 20,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน ส่วนใหญ่จะมีผู้พึ่งพิง 1 คน และมีรายจ่ายต่อเดือนอยู่ที่ 10,000 - 15,000 บาท เป็นรายจ่ายเกี่ยวกับอาหารและสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า เป็นต้น ผลการศึกษาด้านพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 11 - 15 ปี มีการออมผ่านสหกรณ์ 6 - 10 ปี มีวัตถุประสงค์การออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ส่วนใหญ่จะออมเป็นรายเดือน เฉลี่ย 500 บาทต่อเดือน โดยไม่มีการซื้อหุ้นของสหกรณ์ในแต่ละเดือน ทั้งนี้ ในการนำส่งเงินออมจะเป็น

การหักรายได้รายเดือนจากต้นสังกัด และส่วนใหญ่ไม่มีการใช้บริการด้านสินเชื่อ แต่มีการออมในรูปแบบอื่น ได้แก่ สลากออมสิน และสลาก ธกส. ส่วนผลการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยสิทธิประโยชน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องความผันผวนของเศรษฐกิจ ในขณะที่ปัจจัยด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญที่สุดในเรื่องสวัสดิการต่างๆ ที่ได้รับ ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญที่สุดในเรื่องการมีสวัสดิการหลากหลายให้แก่สมาชิก ในขณะที่ปัจจัยสิทธิประโยชน์กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญที่สุดในเรื่องการได้รับเงินสงเคราะห์จากการประสบสาธารณภัย ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของข้อมูลทั่วไปกับจำนวนเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้วยวิธีการทดสอบแบบ Chi-square โดยการคัดเลือกข้อมูลทั่วไปที่สำคัญ ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน อายุงาน รายได้หลักต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และรายจ่ายของครอบครัว พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับจำนวนเงินออมพบว่ามีความสัมพันธ์กัน คือ ปัจจัยด้าน อายุ สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน อายุงาน รายได้หลักต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และรายจ่ายของครอบครัว ที่แตกต่างกัน จำนวนเงินออมก็แตกต่างกันด้วย

ดังนั้นจากการศึกษาพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานที่ทำงานในเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อให้เกิดการออมมากยิ่งขึ้น ควรมีการกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของการออม เพื่อเป็นเงินออมในยามฉุกเฉิน หรือเป็นหลักประกันความมั่นคงของครอบครัว เช่น การให้สมาชิกเพิ่มจำนวนเงินออมต่อเดือน โดยจงใจด้วยการให้เงินปันผล เนื่องจากเป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการพฤติกรรมการออม นอกเหนือจากการออมเงินผ่านการหักเงินได้รายเดือนจากต้นสังกัดแล้ว พนักงานฯ ได้มีการออมในรูปแบบอื่นๆ เช่น การซื้อสลากออมสิน สลาก ธกส. เป็นต้น ดังนั้น เพื่อเป็นทางเลือกในการออมนอกเหนือจากการออมในรูปแบบเงินสดกับสหกรณ์แล้ว การซื้อหุ้นของสหกรณ์ก็เป็นทางเลือกหนึ่ง ควรมีการกระตุ้นให้สมาชิกเพิ่มการซื้อหุ้นของสหกรณ์ โดยจงใจด้วยปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด เช่น การมีสวัสดิการหลากหลาย ให้แก่สมาชิก การมีเงินปันผลให้ รวมถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ เป็นต้น ปัจจัยสิทธิประโยชน์มีผลต่อพฤติกรรมการออม ในด้านการได้รับเงินสงเคราะห์จากการประสบสาธารณภัย การได้รับความช่วยเหลือครอบครัวเมื่อสมาชิกถึงแก่กรรม และการมีทุนการศึกษาบุตร ในขณะที่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในเรื่องความผันผวนของเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมในเรื่องสวัสดิการต่างๆ ที่ได้รับ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการมีสวัสดิการหลากหลายให้แก่สมาชิก ดังนั้น การให้พนักงานรับรู้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่จะได้รับ จะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานเพิ่มขึ้น และในส่วนของข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปในการศึกษาพฤติกรรมการออมที่เน้นผ่านสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นควรเพิ่มในส่วนของการออมในรูปแบบอื่นๆ ให้ละเอียดมากขึ้นถึงรูปแบบการออม เช่น การออมผ่านกองทุน การออมผ่านประกันชีวิต รวมถึงจำนวนเงินออม และจุดมุ่งหมายในการออม นอกจากนี้ ควรเพิ่มคำถามในส่วนของปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อการออม เช่น ความไม่แน่นอนทางการเมือง ความผันผวนของตลาดหุ้น เป็นต้น รวมถึงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยงที่จะส่งผลต่อการออมในรูปแบบต่างๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา กุณทีกาญจน์.(2545). **เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์**.เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย.(2559).*เอกสารเผยแพร่และสิ่งพิมพ์*.(สืบค้นวันที่ 24 ธันวาคม 2559),จาก <https://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/Pages/default.aspx>
- บุรินทร์ แสงแก้ว.(2553).**ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลเมือง จังหวัด เชียงราย**.รายงานการวิจัย เศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปพิชญา บุญศรี.(2555).**พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**.รายงานการวิจัย เศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พงศกร รัตนานุกรณ์.(2551).พฤติกรรมการออมเงินของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.รายงานการวิจัย เศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พนม กิติว้าง.(2543).**พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**
- วรศ อุปาทิก.(2544).**เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร**,พิมพ์ครั้งที่ 6.กรุงเทพ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วรัญญา ทองทวีศรี.(2552).**รูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของประชาชนในเขตชนบท อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่**.การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน.(2548).**หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค**.พิมพ์ครั้งที่ 14 .กรุงเทพ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วีระชาติ บัวขาวและดวงเนตร ทศพร. (2549).**ความคิดเห็นของลูกค้าต่อรูปแบบการลงทุน ออมเงินกรมธรรม์ ประกันชีวิตในรูปแบบสะสมทรัพย์ของบริษัทประกันชีวิต กรณีศึกษาในเขตเทศบาลเมือง สระบุรี**.*(การค้นคว้าแบบอิสระสาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี)*
- สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด. (สืบค้น 17 พฤษภาคม 2560); <http://www.munsaving.com/home/>
- สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (สืบค้น 19 พฤษภาคม 2560); <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries11.html>
- โสภิต พงษ์รัตนานุกูล.(2552).**พฤติกรรมการออมและความมั่งคั่งของครัวเรือนในภาคเหนือของประเทศ ไทย**.การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่